his ubi sa quib; cõpulsus fuerat circũcidi. Seq; Ab his aũ qui uidebant̃ ee aliqd & cet. Tale ẽ sic dc
tero. q̃si dixisset; quã quã petrus. Iacob; & iohannes a dño fuerint assũpti et clarificatũ eũ
uiderint. & sup illos fundamta ecc̃le iecerit. Mih tam nihl int ẽ. q̃ n aduisus eos loquor qui
dñm in carne fuer̃ secuti. S; aduisus eos q̃ lege gr̃e p fer̃; N detraho pcessorib; neq accuso
maiores. s; fiducialiter dico. q̃ d̃s psona hominis n accipit. s; indifferent oms ad grãm saluatio
nis uocat; & ideo mea nihl int ẽ. hoc ẽ mea auctoritas atq doctrina n distat ab illor̃. quia unus
ẽ magister q̃ & me & illos docuit; Veruntam ñ me illis pfero. n hec ẽ pphen do q̃les
fuerint. q̃ d̃s psonã hominis n accipit. s; ecceptam iudicat. s; nec attendit q̃lis q̃sq; fuerit.
s; q̃ualis sit; Quis n accusabit quẽ ipse eligit. aut q̃s cõdempnabit q̃s ipse iustificat; Verũ
tam q̃ illos idiotas & sine legis gl̃a potuit doctos & gloriosos facere. Potuit & me pertũ in lege
gloriosũ eodẽ spũ replere. ut sic fuit gloriosus in lege. sic & in hac parte; Sunt q̃ intellegunt
n de apptis dictũ q̃les fuerint. s; de his qui ap eos clari & magne erant auctoritatis. emulatores
tam legis existentes. & ideo dicat. nihil mea int ẽ. hoc ẽ mih curę ẽ fuerint q̃ nunc male
sentiunt. Seq; Mihi aũ qui uidedebant̃ esse aliqd nihil contuler̃. hoc ẽ q̃ magne erant
auctoritatis nihil insinuare potuer̃; Attam notandũ q̃ sup̃ dix. contuli & nunc dicit.
nihil contuler̃. uult forte his uerb̃ ostendere se aliq̃ magnũ illis contulisse. quę ę gerat docu
cuerat & ipsi ea ignorabant. illos aũ nihil sibi contulisse q̃d ei ulacerat; Seq. S; e contra cũ
uidissent q̃d creditũ ẽ mihi euangl & cet; Cognouer̃ n apti q̃d unus idem quę ẽẽt dñs & magist
qui illos & paulũ docuit. & q̃d ab illo didicerit paulus euangeliũ a quo & petrus & ideo
n ẽẽ dispar; Verũtam diuina actũ ẽẽ dispensatione ut duo essent. Vn eor̃ in
circũcisione. alter in pputio. ne tarditas fieret fidei, Nã si gentes puecte aetatis. signo
n psuetę circũcisionis cruciarent̃ur. & actib cõsuetis phiberent̃. ad fidẽ uenire tarda
rent; Simlr̃ iudei sia circumcisione & antiquã patrum consuetudine p quã se
gloriosos iactabant. & quę illis quasi secunda erat natura phiberent̃. certe cre
dere tardarentur. & ideo petrus speciale officium p̃dicationis in circumcisione

P aulus uero accepit in pputio. Quatenus quicumq. ex iudeis crederent. haberent
p̃ uium quẽ sequerentur. Similiter & credentes ex gentibus pauluũ. hac e p hoc
sup uaria obseruatione non dispar sed unum esset euangelium; Sequitur; Qui opera
tus est petro & cet; Et ẽ sensus; mea auctoritas non ẽ inferior illius. & meũ euangl
non est dispar sed unum. quia unus est magister qui nos docuit. nam ab ipso accepi
apostolatum in gentibus. apud quẽ ille in circumcisione. quia qui illi operatus est. ope

Karlsruhe LB. Aug. CL, f. 212r

interpres alter transtulit; uerum quia non profundioribus sed quasi uulgaribus eos nobis alloquebatur.
ideo praemisit. secundum hominem; sunt enim sciendum quia quamdiu homo uiuit testamentum potest sperni atque cor-
rumpi. Si uero moriatur non corrumpi neque mutari ualet. Sequitur: abrahae dictae sunt promissiones et semini eius. Sciendum
quod apostolus in confirmatione testamenti, hic agit inuiolabilis dei promissio. quasi illud corrumpi
non potest. hic uero multo minus. Siue quia morte hominis testamentum confirmatur. potest sic intellegi ut nocte
domini ihesu impletae sint promissiones atque confirmatae. Illud sciendum autem quia cum promissiones plurali posuisset
semini uero singulariter posuit. Idcirco quia non est qualiter illi quos populi innumeri sicut sunt qui carnales sunt benedicuntur;
sed quicumque uult benedici, necesse est ut christo coniungatur. Omnes autem iusti illi coniunguntur et omnes illius sunt
et membra. Quorum etiam ipse est et caput. Nam solet et apostolus caput et membra unum asserere corpus; hoc
autem dico testamentum confirmatum a deo; et est sensus; illas promissiones quae ad habraam factae sunt, testamentum
dico a deo confirmatum. Testamentum namque hominis confirmatum dei promissionibus assimulabit; Sequitur: quae post
quadringentos et triginta annos facta est; hoc apparet esse inuentum; Ueruntamen sciendum quia facile potest
agnosci hoc modo; Septuaginta quinque et [illegible] erat annorum habraam quando iubente deo egressus est de ur
caldeorum. post uicesimo quinto anno quo fuit centesimo. Accepit isaac. isaac uero cum esset
sexaginta annorum genuit iacob. quibus iunctis fiunt octuaginta quinque iacob uero cum esset nona-
ginta et unius annorum genuit ioseph. centesimo uero trigesimo anno quo fuit trigesimo nono
ioseph ingressus est in egyptum; his omnibus iunctis fiunt ducenti xv. Tum deinde etiam annis [illegible]
sunt filii israhel in egypto quod breuiter hoc modo potest; post ingressum namque in egyptum uixit ioseph
per annos septuaginta et unum. Inter mortem namque ioseph et moysi natiuitatem fuerunt LXIIII.
moyses uero octuagenarius fuit quando faraoni apparuit. his omnibus iunctis fiunt ducenti
xv. hac post uera esse monstratur apostolica sententia. qua lex post quadringentos et triginta annos
facta dicitur lex. Sed huic narrationi qua filii israhel morati dicuntur annis ducentis xv in aegypto.
uidetur illud contrarium quod dominus ait ad habraam. scito praenoscens quia peregrinum erit semen tuum in terra
non sua. et affligent eum annis quadringentis; quod autem quadringentis annis peregrinum esse
dicitur non est contrarium si illam intellegas peregrinationem quam in terra chanaan peregrinati
sunt. quia terra chanaan non illorum fuit nisi postquam eam iosue sortiente acceperunt. Illud etiam
non est contrarium quod legitur affligent eum annis quadringentis. quia per hyperbaton accipi potest.
ut sit sensus. peregrinum erit semen tuum in terra non sua annis quadringentis. et affli-
gent eum. subauditur in extrema parte annorum. quod etiam scriptura manifestat quae dicit quamdiu
uixit ioseph et illi qui nouerunt eum non sunt afflicti filii israhel; refert etiam quia moyses qui in prin-
cipio afflictionis natus est. octuaginta annorum erat quando apparuit faraoni.

Karlsruhe LB. Aug. CL. f. 216r